

3.

SAMEN STERK STAAAN

**Economie, interne markt
en digitalisering**

De Europese interne markt bestaat ruim dertig jaar en heeft Nederland veel opgeleverd. Investeren in een goed functionerende interne markt blijft daarom belangrijk. Ze vormt de kern van de Europese samenwerking tussen de lidstaten. Samenwerking op het vlak van handel en economie is goed voor onze welvaart en bevordert de stabiliteit tussen EU-lidstaten. Dat is positief, maar de SGP kijkt ook naar het welzijn.

Welzijn boven economisch gewin

De SGP is voorstander van een markteconomie, maar is wel beducht voor uitwassen daarvan. Het welbevinden van eenieder in de samenleving verdient meer aandacht dan het nu krijgt. De SGP is voorstander van een verantwoord manier van ondernemen waarbij er oog is voor sociale en ecologische aspecten. Eerlijkheid en betrouwbaarheid in de handel moeten daarbij vooropstaan vanuit de gedachte dat Gods leefregels het beste zijn voor iedereen. Vanuit die optiek moet de overheid de macht van de markt - met name van grote marktpartijen - inperken. Om de belangen van zowel de consument als het bedrijfsleven in het oog te houden, is het belangrijk dat er een rustdag, de zondag, wordt aangehouden. Lidstaten houden de ruimte om hier op eigen wijze invulling aan te geven. De SGP is tegen de 24-uurseconomie, die winst als hoogste doel heeft, maar waar mens en schepping onder gebukt gaan.

In het kort:

- ▶ De SGP wil de zondag als rustdag voor zowel de burger als het bedrijfsleven.
- ▶ Gods leefregels zijn ook maatgevend in het economische verkeer met het oog op het welzijn van de mens, bescherming van de schepping en het welvaren van de samenleving.

Mededinging en staatssteun

Een goed functionerende Europese interne markt is gebaat bij eerlijke concurrentie en moet vrij toegankelijk zijn voor zowel consumenten als bedrijven. De Europese Commissie moet daarom streng optreden tegen machtsmisbruik en kartelvorming van bedrijven. Dat moet ze ook doen als er sprake is van onrechtmatige staatssteun of discriminerende, marktverstorende subsidieregelingen. Plannen voor algehele permanente versoepeling van de staatssteunregels wijst de SGP van de hand. Zoh versoepeling zou vooral bedrijven in grote lidstaten (met ruime overheidsbudgetten) ten goede komen en bedrijven in kleinere lidstaten op achterstand kunnen zetten. Wel kan het nodig zijn om in tijden van crisis over te gaan tot een tijdelijke versoepeling van de staatssteunregels. Onder andere tijdens de coronacrisis was dat nodig.

Voor ondernemingen met een publiek belang, zoals openbaar vervoer en de landbouw, kunnen subsidieregelingen noodzakelijk zijn. Subsidieregelingen moeten zo worden verstrekt dat deze geen nadelige gevolgen hebben voor de concurrentieverhoudingen. Voor verduurzamingsopgaven moet de maximale steun die lidstaten mogen geven aan visserij- en landbouwbedrijven, de zogenaamde de-minimisplafonds, verhoogd worden tot het niveau dat geldt voor bedrijven uit andere sectoren.

In het kort:

- ▶ Eerlijke concurrentie en een gelijk speelveld zijn essentieel voor het goed functioneren van de interne markt in de EU.
- ▶ Er komt geen verdere verruiming van staatssteunregels om Europese projecten te financieren.
- ▶ De Europese Commissie treedt streng op tegen machtsmisbruik en kartelvorming door bedrijven.

Eerlijke en eenvoudige regels

Het is van belang dat Europese wetgeving duidelijk, eerlijk en eenvoudig is. Daarom zet de SGP sterk in op het terugdringen van administratieve lasten en nalevingskosten. Het 'one in, one out'-principe moet leidend worden voor Europese wetgeving. Volgens dit principe wordt bij de invoering van elke nieuwe regel, een oude regel ingetrokken. De SGP wil dat wetgeving periodiek wordt geëvalueerd en, indien nodig, aangepast. Dit zou gedaan kunnen worden door een permanente werkgroep van vertegenwoordigers van de Raad en de nationale parlementen. Deze werkgroep kan adviezen inwinnen bij de Europese en nationale ombudsmannen, bij het bedrijfsleven en bij andere doelgroepen die in de praktijk problemen ondervinden bij de uitvoering of naleving van Europese regelgeving. Onnodige of verouderde wetgeving moet zo snel mogelijk geschrapt worden. Een 'schrappet' moet ervoor zorgen dat dit principe geen holle frase is, maar daadwerkelijk en met terugwerkende kracht negeleefd. Verder wil de SGP dat bij ieder nieuw initiatief goed gekken wordt naar de gevolgen voor het midden- en kleinbedrijf (mkb). Het mkb, met daarbij veel familiebedrijven, vormt immers de ruggengraat van de lokale en regionale economieën.

In het kort:

- ▶ Het 'one in, one out'-principe gaat gelden voor alle Europese regelgeving.
- ▶ Er wordt een permanente werkgroep opgericht die periodiek nagaat welke wet- en regelgeving herzien of geschrapt kan worden.
- ▶ Nieuwe wetgevingsvoorstellen worden vergezeld van een mkb-toets.

Duurzame consumptie

De SGP is een groot voorstander van technische harmonisatie. Door technische voorschriften en productnormen verder gelijk te trekken, kunnen

belemmeringen in de handel van goederen en diensten worden weggenomen. De recente harmonisatie van opladers voor elektrische apparaten is daar een goed voorbeeld van en helpt de afvalberg te verkleinen. Informatie voor consumenten over gekochte producten of diensten moet waarheidsgetrouw en volledig zijn. Alleen dan kunnen consumenten een weloverwogen keuze maken om een duurzaam product te kopen.

Als een product kapotgaat, moeten consumenten bij de verkoper kunnen aankloppen om het product te laten repareren of advies te krijgen hoe het gerepareerd kan worden. Zeker binnen de wettelijke garantietermijn moet een fabrikant altijd de mogelijkheid bieden om een product te (laten) repareren in plaats van een nieuw product af te leveren. Europese kwaliteitsnormen voor reparatiediensten zijn in dat kader van groot belang.

In het kort:

- ▶ Consumenten krijgen het recht om producten door de fabrikant te laten repareren. Binnen de wettelijke garantietermijn is dit gratis.

Europese investeringsfondsen

Voor het mkb, start-ups en familiebedrijven dient er betere en gemakkelijkere toegang te komen tot EU-investeringsfondsen en innovatiefondsen, zoals Horizon Europe. Deze fondsen kunnen zorgen voor een vlugwiel-effect. De focus bij investeringsfondsen moet liggen op zowel verduurzaming als versterking van de concurrentiekracht.

In het kort:

- ▶ Met name het mkb krijgt betere toegang tot investeringsfondsen.

Aanbestedingen

De Europese aanbestedingsregels zorgen voor een open speelveld en dat is goed. Tegelijkertijd moeten de lidstaten de ruimte krijgen om een eigen afweging te maken als een aanbesteding raakt aan strategische sectoren of de nationale veiligheid. In die gevallen moet het mogelijk zijn om buitenlandse bedrijven te werven of voorrang te geven aan bedrijven uit eigen land. Dit is nodig voor zowel het waarborgen van de nationale veiligheid als het behoud van strategische autonomie. De SGP wil dat EU-lidstaten buitenlandse investeringen in bijvoorbeeld hoog tech-bedrijven strenger beoordelen en zo nodig tegenhouden. De SGP vindt dat de interne markt beschermd moet worden tegen versturende buitenlandse subsidies. Oneerlijke concurrentie van buitenlandse - door overheden gesubsidieerde - bedrijven moet worden voorkomen. Cruciale secto-

ren en technologieën verdienen bescherming. De SGP wil ook dat gemeenten niet verplicht worden om een Europese aanbesteding te openen als het gaat om bijvoorbeeld jeugdzorg of uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO).

In het kort:

- ▶ Lidstaten behouden de regie als het gaat om Europese aanbestedingen bij opdrachten die raken aan de nationale veiligheid.
- ▶ Investerings van buiten de EU in strategische sectoren moeten kritisch beoordeeld worden.
- ▶ Gemeenten worden bij de uitvoering van hun taken rond jeugdzorg en de WMO vrijgesteld van Europese aanbestedingsregels.

Digitale transitie

Digitalisering speelt een grote rol in onze samenleving. Fysieke grenzen vervagen steeds meer, omdat cyberdreigingen bij uitstek grensoverschrijdend zijn en niet ophouden bij de Nederlandse grens. Samenwerking tussen lidstaten is daarvoor essentieel. Om de digitale veiligheid te verbeteren en digitalisering in het algemeen in goede banen te leiden, is toekomsbestendige wetgeving nodig op Europees niveau.

Machtsmisbruik van grote techplatforms zoals Google, Facebook, Amazon en TikTok is een serieuze bedreiging. Wetgeving op EU-niveau is nodig om bedrijven en burgers beter te beschermen tegen oneerlijke concurrentie en misbruik van gegevens. De Data Act, Digital Services Act en de Digital Markets Act moeten regelmatig tegen het licht worden gehouden met het oog op nieuwe ontwikkelingen. Hoewel de potentie van kunstmatige intelligentie (AI) groot is, geldt dat ook voor de gevaren hiervan. De SGP pleit daarom voor strenge ethische kaders en is voorstander van regelgeving op EU-niveau vanwege het grensoverschrijdende karakter van AI. Zo moeten AI-systemen voldoen aan beginselen als

proportionaliteit, dataminimalisatie en transparantie. De SGP is altijd tegen een Europese digitale portemonnee (digital wallet) geweest, die als vervanging zou moeten gaan dienen van nationale identificatiesystemen, zoals DigiD in Nederland. De voordelen van zo'n Europees systeem wegen niet op tegen de nadelen. Een Europese digitale identiteit zou de gebruiker toegang bieden tot allerlei persoonlijke gegevens die op aanvraag beschikbaar zijn voor overheden, instanties en bedrijven in heel de EU. Dat brengt allerlei gevaren met zich mee. Hoe wordt de privacy gewaarborgd? Wie krijgt er toegang tot de gegevens? Wat de SGP betreft is een digitale Europese identiteit een stap in de verkeerde richting, namelijk die naar een Europees burgerschap.

De burger moet altijd toegang hebben tot zijn persoonlijke gegevens en zelf de regie kunnen houden over wat er met zijn data gebeurt. Daarbij moet er ook aandacht zijn voor mensen die niet of nauwelijks mee kunnen of willen komen in de digitale samenleving. Daarom moet bij ieder nieuw voorstel altijd de mogelijkheid blijven bestaan om ook fysiek of op papier zaken te regelen.

Het is aan de lidstaten om samen met het bedrijfsleven afspraken te maken om kwetsbare groepen in de samenleving te beschermen tegen cybercrime. Bij de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) is gebleken dat niet alleen de handhaving tekortschiet, maar dat er ook sprake is van een enorme lastenverzwaring voor met name het sociale domein. Hier moet een goede balans in worden gevonden.

Veilig internet gaat voor de SGP verder dan de bescherming tegen cyberaanvallen, het inkaderen van kunstmatige intelligentie en het tegengaan van machtsconcentratie van grote techbedrijven. Veilig en gefilterd internet voor zowel kinderen als volwassenen moet meer prioriteit krijgen. Kinderen, maar evengoed volwassenen, moeten door goede filtering worden beschermd tegen pornografisch en geweldadig materiaal. De Europese Commissie moet met wetgeving komen om samen met de lidstaten dit ernstige probleem aan te pakken.

Daarnaast moet het in de EU onmogelijk worden om illegale content te hosten op websites. Sites die seks met minderjarigen aanbieden of waar men- senhandel mee wordt gefaciliteerd, worden direct uit de lucht gehaald.

In het kort:

- ▶ Lidstaten werken samen bij cyberaanval- len vanuit derde landen; de Commissie speelt daarbij een coördinerende rol.
- ▶ De macht van grote techbedrijven wordt beperkt en het gebruik van kunstmatige intelligentie wordt afgebakend binnen ethische kaders.
- ▶ Er komt geen Europese digitale identiteit.
- ▶ Burgers hebben recht op veilig en gefilterd internet. Daarvoor maakt de EU meer werk van het uitbannen van porno- grafisch en geweldadig materiaal.

wereld, maakt het lastig om op alle terreinen als EU geheel zelfvoorzienend te worden. De SGP is daarom voorstander van een realistisch Europees industriebeleid. Dat houdt in dat de overheid de juiste randvoorwaarden moet bieden waarbinnen bedrijven op een duurzame manier kunnen groeien en innoveren. Dat moet ervoor zorgen dat Europese maakindustrie op een eerlijke manier de concurrentie aankan met landen buiten de EU. Dat is hard nodig om te voorkomen dat de maakindustrie verdwijnt naar landen buiten de EU.

In het kort:

- ▶ Europees industriebeleid is nodig voor een goede concurrentiepositie wereldwijd.
- ▶ De EU stimuleert het bedrijfsleven actief om te investeren in onderzoek en ontwikkeling.
- ▶ Behoud en uitbreiding van 'eigen' Europese kennis- en maakindustrie is essentieel.

Industriepolitiek

Meer dan ooit is het voor de EU-lidstaten van belang hun industrie te behouden en te stimuleren. Dat geldt zeker nu de vraag naar kritieke grondstoffen zal toenemen om de omslag te kunnen maken naar een duurzamere samenleving. De wereldwijde spanningen zoals de oorlog in Oekraïne en de handelsconflicten met China laten zien dat een eigen kennis-economie en maakindustrie onontbeerlijk zijn. Daarvoor is nauwe samenwerking tussen onderzoeksinstituten en de industrie nodig. Bedrijven moeten worden aangemoedigd om te investeren in onderzoek en ontwikkeling. Fondsen uit bijvoorbeeld Horizon Europe zijn een financieel instrument om het concurrentievermogen van de EU in de wereld te waarborgen. Het is echter niet realistisch om te verwachten dat de EU alle producten zelf kan gaan produceren, alleen al gezien het gebrek aan voldoende kritieke grondstoffen in de EU. Ook het feit dat de lonen in Nederland en Europa veel hoger zijn dan in de rest van de

Machtsmisbruik van grote techplatforms zoals Google, Facebook, Amazon en TikTok is een serieuze bedreiging.

Meer dan ooit is het voor de EU-lidstaten van belang hun industrie te behouden en te stimuleren.